

Merknad til statsbudsjettet 2020

Til Helse- og Omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget
Fra CP-foreningen

Oslo, 10.oktober 2019

Kapitel 733 Habilitering og Rehabilitering

Midlene fra opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering er foreslått overført til kommunenes rammetilskudd fra 2020. Det er et mål at habiliterings- og rehabiliteringstjenesten hovedsakelig skal skje i kommunen der brukeren bor. Det er da en forutsetning at kommunen følger opp dette arbeidet. Våre medlemmer er helt avhengige av spesialiserte tilbud for å få oppfølging og hjelpen som er påkrevet.

Voksne med CP trenger et systematisk oppfølgingstilbud (CPOP) tilsvarende for barn. De eldste barna som i dag følges opp i CPOP fyller 18 år i 2020, og dersom ikke vi får på plass CPOP for voksne innen 2020, vil vi miste viktige momenter i utviklingsprosessen. Det er per i dag ikke likeverdig tilbud i landets helseforetak og ingen selvfølge at personer med CP har regelmessig oppfølging i et livsløpsperspektiv. Dette medfører ofte at utvikling av senfølger ikke fanges opp og at den enkeltes muligheter for deltakelse i hverdags- og arbeidsliv påvirkes negativt.

CP-foreningen har i samarbeid med en nasjonal tverrfaglig sammensatt arbeidsgruppe, utarbeidet en CPOP-rapport, hvor vi ber om at departementet gir mandat til å utvikle et systematisk kunnskapsbasert oppfølgingsprogram for voksne med CP. I rapporten understrekes at CP er å betrakte som en modell, som kan danne basis for utvikling av mer systematisk arbeid med de andre diagnosegruppene som habiliteringstjenestene har et ansvar for.

Vi minner om at Sverige har hatt CP-vuxen siden 2011. Arbeidet fører til mer kunnskap, mer forskning og bedre oppfølging overfor diagnosegruppen.

CP-foreningen ber komiteen:

- Etterlyse svar på hvordan arbeidet med å utvikle et systematisk kunnskapsbasert oppfølgingsprogram for voksne med CP kan starte

Programkategori 10.60 Kommunesjeneren

Likeverdsreformen

CP-foreningen er i utgangspunktet svært positive til Likeverdsreformen. Men vi stiller oss kritiske til at det i budsjettet ikke er satt av midler til reformen. Det foreslås heller ikke flere

reformtiltak enn gratis SFO for barn med særskilte behov fra 5. – 7. trinn. Vi frykter at en reform uten midler og manglende tiltak blir en reform uten effekt.

Koordinator til foreldre med barn som har funksjonsnedsettelse foreslås i Likeverdsreformen styrket, men vi kan ikke se forslag i statsbudsjettet om hvordan dette skal gjennomføres. Den mest kritiske faktoren for hvordan koordinatortjenesten skal iverksettes er i hvilken grad kommunene følger opp. Budsjettforslaget inneholder ingen forslag til hvordan det skal sikres. Med bakgrunn i dagens erfaringer med individuell plan og koordinator, hvor det er store ulikheter og mangel på oppfyllelse av brukernes lovfestede rettigheter, etterlyses mer kraftfulle virkemidler.

CP-foreningen ber komiteen:

- Styrke reformen ved å tildele tilstrekkelig med midler
- Etterlyse mer kraftfulle virkemidler som oppfyller reformens intensjoner om styrking av kommunale tjenester

Kapitel 765 Psykisk helse, rus og vold

Ifølge opplysninger fra Statistisk Sentralbyrå, oppga ca 17 prosent av befolkningen i 2018 i alderen 15-66 år at de har en funksjonshemming. Dette tilsvarer rundt 600 000 personer. Dette tallet hadde vært betraktelig høyere om vi også hadde inkludert barn og personer over 66 år i beregningen. Studien avdekker også at hver fjerde funksjonshemmede uten jobb har psykiske problemer (23 prosent mot 13 prosent blant de sysselsatte).

I helse- og omsorgsdepartementets budsjettforslag nevnes «psykisk helse» nesten 300 ganger, uten at det er foreslått midler spesifikt for å ivareta funksjonshemmedes psykiske helse. Ifølge opplysninger fra Bufdir, vurderte nesten 1 av 2 med nedsatt funksjonsevne mellom 20 og 66 år i 2012 at de hadde betydelige psykiske vansker. Funksjonshemming kan innebære ekskludering fra samfunnet, da hovedsakelig fra arbeidslivet, men også fra andre sosiale nettverk. Dette fører til ensomhet, og studier viser at ensomhet har stor betydning for om personer med funksjonshemming opplever å ha depressive plager. Vi vet også at barn med funksjonshemming deltar mindre i sosiale aktiviteter enn funksjonsfriske. Vi mener at tiltak som gir økt sosial deltakelse og mindre ensomhet, vil kunne bedre mental helse blant personer med funksjonshemming. Dette vil igjen gi økt livskvalitet.

For at personer med funksjonshemming skal delta mer, vil midler til ledsagerordning og universell utforming bidra til økt aktivitet. Kommunenes helsetjeneste bør etter vår oppfatning i større grad utfordre kultur- og oppvekstetat i kommunene om å utvide kultur-, idretts- og aktivitetstilbudet for innbyggere med funksjonsnedsettelse. Dette trenger ikke nødvendigvis skje gjennom egne tiltak, men sikre at tilbudene som eksisterer også er tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse.

Vi savner en tydeligere beskrivelse av hvilke behov mennesker med funksjonsnedsettelse har når det gjelder psykisk helse. Et forebyggende perspektiv bør være forankret i det lokale arbeidet på dette feltet.

CP-foreningen ber komiteen:

- Foreslå at tilskudd til frivillig arbeid i kommunene spesifikt rettes mot å sikre tiltak som kan styrke deltakelsen lokalt i kultur-, idretts- og aktivitetstilbudet for innbyggere med funksjonsnedsettelse

Kap. 732 Regionale helseforetak

Hjernehelsestrategien

Sammen med Norsk Epilepsiforbund, Norges Parkinsonforbund og MS-forbundet har CP-foreningen i mange år påpekt behovet for en satsning på bedre helsetilbud til kronikergruppene innen nevrologien. CP-foreningen hadde derfor høye forventninger til de tiltakene som var forespeilet å komme i strategiens handlingsplan.

Dessverre ser vi at Helsedirektoratets «Plan for oppfølging av Hjernehelsestrategien» i liten grad består av konkrete tiltak for målgruppen. To år ut i Hjernehelsestrategien er vi svært skuffet over å knapt er spor av strategien i statsbudsjettet. Det nevnes kun ett tiltak i strategien.

CP-foreningen har sammen med den andre tre organisasjonene og gjennom medlemskap i Hjernerådet bidratt med konkrete innspill i prosessen. I strategien er vår gruppe omtalt, men det som savnes er tiltak.

CP-foreningen ber komiteen:

- Å etterspørre en bedre oppfølging av strategien, slik at strategien resulterer i en reell satsning på hjernehelse.

Kap. 761 Omsorgstjeneste - Post 21 Spesielle driftsutgifter

Tilskudd til personer med nevrologiske skader og sykdommer

Tilskuddsordning til informasjon og veiledningsarbeid i regi av brukerorganisasjoner på nevrologiområdet er svært viktig for vår mulighet til å gjennomføre informasjonsarbeid. CP-foreningen jobber kontinuerlig med å utarbeide og tilgjengeliggjøre informasjon om diagnosen og hvordan leve livet med cerebral parese.

I strategien fremheves brukerorganisasjonenes rolle i utarbeidelse av kvalitetssikret helseinformasjon om sykdom og strategier for mestring. Tilskuddsordning til informasjon og veiledningsarbeid i regi av brukerorganisasjoner på nevrologiområdet, ble opprettet i 2011, som en del av Nevroplan 2015. Siden den gang har potten på 3 mill. vært uten noen økning.

Hjernehelsestrategi taler varmt om erfaringskompetanse og organisasjonenes informasjonsarbeid. Vi mener derfor at tilskuddsrammen må økes, for å vise en reell satsning.

CP-foreningen ber komiteen:

- Sikre at tilskudd til personer med nevrologiske skader og sykdommer doubles gjennom en gradvis opptrapping i strategiperioden 2018-2024